

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Veja za vse leto \$6.00
Za pol leta \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

NO. 284. — ŠTEV. 284.

NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 4, 1923. — TOREK, 4. DE CEMBRA, 1923.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

VOLUME XXXI — LETNIK XXXI.

NOVA KRIZA V INDUSTRIJI PREMOGA

Premogarji v okrajih mehkega premoga izjavljajo da bodo spomladni zastavali. — Pretnja bo najbrže izsili la zakonodajno akcijo. — Poročila premogovne komisije vsebujejo dragocene informacije. — Nekateri hočejo, da bi prišlo premogarsko vprašanje šele po volitvah na vrsto.

Washington, D. C., 3. decembra. — Eno vodilnih vprašanj, s katerimi se bo pečalo prihodnje zasedanje konгрesa bo vprašanje kontrole premogovne industrije ter zakonodaje, ki bo imela stik z vodstvom te industrije.

Pričakovati je, da bo predloženih tekom naslednjega tedna obema zbornicama več predlog za regulacijo premogovne industrije. Vložitev predlog glede tega predmeta je seveda še zelo oddaljena od dejanske zakonodaje. Izkušnje so pokazale, da je sicer lahka stvar vzbudit agitacijo glede premogovne industrije v zbornici ali senatu, da pa je skrajno težko uveljaviti kako konstruktivno zakonodajo. Deloma je to posledica postavnih težkoč, ki se pojavi pri poskusu, da se regulira premogovna industrija, deloma pa radi velike razlike v naziranjih kongresa glede tega, kaj je treba storiti. Konečno pa je treba tudi upoštevati agresivno opozicijo mogočnih premogarskih interesov in njih priateljev proti vsaki vladni regulaciji.

V sedanjem slučaju pa bo dobilo gibanje za premogovo zakonodajo sveže bodrilo iz poročila Premogovne komisije. To poročilo, ki vsebuje veliko maso dragocenih informacij glede obeh panog premogovne industrije, predstavlja zaključek, da katerih so prišli številni zmožni uradniki po približno enem letu proučevanja razmer v tej industriji. Razventega pa so se približali ti uradniki predmetu z zelo raznolikih stališč in dejstvo, da so se konečno vendar zedinili glede poročila, bo brez dvoma zelo uplivalo na kongres ter dalo poročilo ugled, ki ga zaslubi. Čeprav ne bodo mogoče izvedena priporočila komisije, ne more biti niti najmanjšega dvoma, da bodo informacije, katere je dobila komisija, deležne pozornosti članov poslanske zbornice in senata pri razpravah glede tega problema.

Spošno prevladuje v kongresu razpoloženje, da se to zasedanje čimprej zaključi ter sprejme tako malo novih in važnih postav kot le mogoče. Številni člani bi radi preložili premogovo vprašanje na čas po predsedniški kampaniji. Vrjetno pa je, da tega ne bo mogoče storiti. V prvi vrsti se javnost še vedno zelo dobro spominja zadnje antracitne stavke ter se v večji ali manjši meri pritožuje nad cenami premoga. Vse te stvari bodo najbrž izvedle pritisk na kongres, da bo moral nastopiti.

Razventega pa preti nadaljnja velika premogarska stavka tekom prihodnjih spomladni, čeprav se nam zdi, da je poteklo še par tednov izza uravnave antracitne stavke. Zanesljive informacije javljajo, da pričakujejo lastniki rogov mehkega premoga veliko stavko v unijskih poljih mehkega premoga in sicer pričenši z dnem 1. aprila. Sedanji kontrakt med delodajale in delaveci v unijskih poljih mehkega premoga bo namreč takrat ugasnil in ne govoriti se le o tem, da se bodo pojavile težkoče glede novega kontraktu, temveč da se tudi lastniki že sedaj pripravljajo na težkoče. Tukaj trdijo, da so izdelali unijski delodajale načrte v velikem obsegu, da zadost potrebam dežele glede mehkega premoga, v kolikor je to sploh mogoče, v slučaju, da bi izbruhnila stavka.

Pretnja nadaljnje stavke bo izvedla brez dvoma velik pritisk na kongres, napravila konec vsem brezplodnim debatam ter uveljavila nekaj pozitivnega. Z drugimi besedami rečeno, bo kongresu skrajno težko potisniti premogovni problem na stran, če bi bila dežela v manj kot enem letu ogrožena od dveh velikih premogarskih stavk, ki ogrožajo industrijo ter povzročajo neštevilne težkoče in izgube med velikim številom malih konsumentov.

CRAIG BO POMILOŠČEN TE-KOM 48 UR.

50-LETNA ŽENSKA SE JE PO-ROČILA S 16-LETNIM FANTOM

Washington, D. C., 2. dec. — Tekom prihodnjih 48 ur bo predsednik Coolidge podpisal dokument, s katerim bo odustil newyorskemu komptrolerju Craigu šestdesetdneyne zaporno kazenski mu je bil naložil zvezni sodnik Mayer. Sodnik Mayer ga je zato obsođil, ker je kritiziral njegove sodnijske skele.

PAPEŽ SE ŠE NI SPORAZUMEL Z LAŠKO VLADO.

KOLEDAR za leto 1924

STANE SAMO 40c

Naročite ga takoj, da ne boste brez njega

GLAS NARODA 82 Cortlandt St., New York

Slika nam kaže letalec ameriškega mornariškega zborja, ki so na pravili 10.953 milj dolg polet. Ta polet je drugi najdaljši v zgodovini aviacije ter nadaljši ameriški polet. Možje so poleteli z otoka Haiti v Washington, nato v St. Louis, San Fran cisco, nazaj v Washington ter se vrnili na Haiti.

KAŠNO NEMČIJO SI ŽELI AMERIKA?

Državni tajnik Hughes je izjavil v govoru, katerega je imel ob prilici stoletnice Monroe-doktrine, da si želi Amerika cvečto Nemčijo.

Državni tajnik Hughes je imel v Philadelphia prej dolg govor o prilici pravljene stoletnice Monroe-doktrine v Ameriški akademiji za politične in socialne vede. Ob tej prilici je obrazočil inozemsko politiko, katero zasleduje sedanja administracija.

Državni tajnik je zagotovil, da vstopa Amerika še danes v svojem bistvu pri Monroe-doktrini, to je pri ne-vmešavanju v evropske zadeve ter pri zahtevi, da se Evropejci ne vmešavajo v ameriške zadeve, čeprav je tukaj čas položaj zelo izpremenil.

Sovdeležbo Amerike pri sestovni vojni je branil Hughes tako:

Stopili smo v veliko vojno, ne da bi kršili tradicijo, kajti stvar prostosti same je bila na tehnici. Prišli smo iz vojne z istimi splošnimi cilji, katere smo zaledovali, predno smo stopili v vojno. Čeprav zmagale, nismo zahtevali niti ozemelj, niti odškodnine. Naš narod je nosil svoje lastno breme in v veliki meri nosimo tudi breme drugih.

Mi nočemo diktirati Evropi ali oropati kakršega njegovih pravic. Želimo pa si miru in gospodarskega saniranja v Evropi.

Nosili smo orožje v inter-

su prostosti in da preprečimo ne-

varnost od strani avtokratične si-

le, ne pa da si zagotovimo gospo-

darski polom premaganega naroda.

Imamo tako globoke sim-

patije do francoskega naroda ter

cenimo njegovo staro prijatelj-

stvo. Želimo Franciji, da doseže

svoje upravičene cilje in zacele-

je dobrijenih ran. Želimo pa tu-

di videti združeno in procvitajo-

čo Nemčijo, ki bo imela voljo

do miru, da bo lahko razvila

svoje cilje ter dobila primerno

nagrado za svoje delo in svojo

spretnost. Želimo da bi prišel ko-

nce zapravljanja za vojaške iz-

datke ter olajšanje bremen ne-

produkтивnih izdatkov. Želimo, da

bo ugasnil plamen sovraštva.

OSEM AEROPLANOV IŠČE PO-GREŠANEGA PILOTA.

San Francisco, Cal., 2. dec. — Osem armadnih zrakoplovov išče poštnega pilota Clara K. Vance, ki včeraj ni došel ob določenem času v Reno, Nev. Ker divijo nad deželo veliki snežni viharji, se je bati, da se je pilot ponesrečil.

10,953 MILJ DOLG POLET.

GROZNO OPUSTOŠENJE BRATA DIAMOND V BERGAMO DOLINI

MOČNO OSUMLJENA

Voda je začela padati, vsled česar se je posrečilo spraviti na suho 137 trupel. — Mrzlo vreme ovira rešilno akcijo.

Bergamo, Italija, 3. decembra. — Kjer je začela voda nekoliko padati, se je posrečilo reševalcem dobiti v Bergamo dolini 137 trupel. Reševalci so noč in dan na delu, toda slabo in mrzlo vreme jaka vira rešilno akcijo.

Voda je bila preplavila nad 50 kvadratnih milj ozemlja.

Na tisoči ljudi je izgubilo domovje. Rešili so samo golo življenje. Kamorkoli pogleda človek, ne vodi drugač kot vodo, blato in kupe razvalin.

Ponoči se poslužujejo reševalci velikanskih žarkometrov.

Na mesto nesreče je došel tudi italijanski kralj Viktor Emanuel. Ogledal si je opustošeno ozemlje ter obljubil nesrečnikom svojo pomoč.

Povzročena škoda znaša nad dvesto milijonov lir.

Soglasno z zadnjimi poročili je izgubilo življeno nad 600 oseb. V Dezzo je bilo 175 prebivalcev. Rešilo se jih je samo pet.

Taranto, Italija, 3. decembra.

Včeraj se je pojavila v Tarantu in okolici velikanska nevihta. Prav tako se je vsila toča, debela kot kurje jajce. Vihar je bil tako silen, da je na pokopališču izrunaval več nagrobnih spomenikov.

KITAJCI SO OBSODILI NA SMRT BELOKOŽCA.

Harbin, Mandžurija, 3. dec.

V prvici v zgodovini kitajskega

sodnišča je bil obsojen na smrt belec.

Obsojeni je znani pustolovec

Kornilov, izobražen Rus, potomec

dobre rodbine, ki ima na vesti ve-

liko ropov in umorov. Njegov za-

govornik bo najbrže vložil priziv.

VELIKA PREMOGOVNA NE-SREČA V ANGLIJII.

Sheffield, Anglija, 3. decembra.

V Nunnery premogovniku se je vdrl strop. Sedem premogarjev je bilo takoj mrtvih, 51 pa več ali manj resno poškodovanih.

VELIKA

BLAZNIKOVA PRATIKA

Gena s poštnino 20c.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

82 Cortlandt Street

New York

OTVORITEV NEMŠKEGA PARLAMENTA

Novi nemški kancler bo zahteval izredno polnomoč. — V žepu bo imel dovoljenje nemškega predsednika Eberta da lahko v skrajni sili razpusti parlament. — Vlada ne bo dobila dvetretinske večine. — Zadnje dni so se cene znatno znižale.

Berlin, Nemčija, 3. decembra. — Novi nemški kancler dr. Wilhelm Marx bo jutri predstavil nemškemu parlamentu svoj kabinet.

V žepu bo imel dovoljenje predsednika nemške republike, Eberta, da v skrajnem slučaju lahko razpusti državni zbor.

Dr. Marx bo predložil zakonsko osnovo, ki zahteva, naj se podeli vladi diktatorično polnomoč do 15. februarja.

V zakonski osnovi je rečeno: "Vladi naj bo dovoljeno storiti vse, kar se ji zdi potrebno, da ugodni zahtevam prebivalstva."

Izreeno je pa omenjeno, da mora vlada storiti vse v soglasju z nemško ustavo.

Neki kabinetni član je rekel, da bo parlament brez dvoma razpuščen.

"Mi potrebujemo na vsak način dve tretinske večine. Ker je pa dvomljivo, da bi jo dobili v sedanjem parlamentu, ga bo kancler enostavno razpustil. V tem slučaju bi se vrstile prihodnje državnozborske volitve še meseca marca.

"Zunanja politika nemške vlade bo v prvi vrsti odvisna od izida angleških volitev ter od stališča, ki ga bo zavzele Amerika napram Nemčiji.

Nemčija se zanaša edinole na Ameriko. Brez angleške pomoči tudi Anglija ne more ničesar.

Berlin, Nemčija, 3. decembra. — Izvanredno čudno je, da so se cene v Hamburgu, Breslau in po drugih večjih mestih kar preko noči znižale.

Nekatere stvari so se pocienile od 30 do 50 percentov.

Vožnja na cestnih železnicah stane danes eno tretino manj kot je stala včeraj.

Svetovaleci Državne Banke

"GLAS NARODA"

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
Slovenic Publishing Company
(A Corporation)FRANK SAKSER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer
Place of Business of the Corporation and Addresses of Above Officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y."GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Subscription Yearly \$6.00
Advertisement on Agreement."Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenem nedelj in praznikov.
Dopisi brez podpisu in obespolni se ne poštujejo. Denar naj se blagovoti po
biljati po Money Order. Pri spremembah kraja naročnikov, prosimo da se na
tudi prejšnjo biljatko naznani, da hitreje najdimo naslovnika."GLAS NARODA"
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876

ŽRTVE ŠOVINIZMA

Iz zveznega glavnega mesta poročajo, da bo zavzel predsednik Coolidge napram političnim jetnikom isto stališče kot sta ga zavzemala njegova dva prednika, Harding in Wilson.

Že več kot pet let je poteklo izza časa, ko je bil sklenjen mir.

Večje število delaveev, ki so bili med vojno obtoženi in obsojeni, je še vedno v zveznih jetniščih.

V vseh ostali deželah so že zdavnaj izpustili vse, ki so tekmo vojne blaznosti nasprotovali vojni.

Edinole najbolj demokratična republika na svetu—tako že vsaj nekateri imenujejo Združene države—dovoljuje, da ginejo v zaporih ljudje, ki so postali žrtve patriotskega šovinizma.

Obsojeni so bili zastranega, ker so kot delavei nastopili proti kapitalu v gospodarskem boju.

Zastrand tega svojega pregreška so nekateri že po šest let v ječi.

Predsednik Wilson jih je pustil tam, kamor jih je dal zapreti ter rekel, naj pravica odloča o njihovi usodi.

Njegov naslednik Harding je bil nekoliko bolj popustljiv.

Tu pa tam je koga pomilostil, da bi očitki ne bili preveliki.

Tudi Coolidge bo sledil njegovemu vzgledu ter vkratcem izpustil par političnih jetnikov.

Prej se pa mora seveda še prepričati o življenju tege in onega, ter se natančno uveriti, če bo v bodočnosti miroval ali pa misli še naprej rogoviliti.

V ječah so kot politični jetniki zaprti izključno le ubogi delaveci.

Znane voditelje so že prej izpustili, ker niso hoteli priti naskriži z javnim mnenjem.

In kakorhitro so bili voditelji na prostem, je pojenjala agitacija za oproščenje njihovih pristašev.

Javnost se je zadovoljila z dobrotinami, kot se ponavadi vsikdar zadovoljila.

Svetovna vojna bo šele tedaj končana, ko bodo izbrisane vse sence, katere je pustila za seboj.

Res je, da je šla Amerika zadnja v vojno.

S tem pa še ni rečeno, da bi bila zadnja pri izvršenju človekoljubnih dolžnosti, ki jih nalaga vsaki poediti državi mirovno stanje.

Jugoslavia irredenta.

Iz dežele 2000letne kulture.

Po uradnih podatkih italijanskega ministrstva za prosveto je v posameznih italijanskih pokrajinali ljudi, ki ne znajo ne pisati ne čitati, kakor sledi: Calabria 70%, Basilicata 65, Puglie 59, Molise 59, Abruzzi 58, Sicilia 58, Sardinia 58, Campania 51, Umbría 40, Toskana 37, Emilia 35, Lazio 33, Veneto 25, Liguria 17, Lombardija 13 odstotkov. Najbolj prostvitljena italijanska pokrajina je Piemont, kjer je samo 11% analfabetov. Izkaza o slovenskih analfabetih ministrstvo iz razumljivih razlogov ni objavilo. Dejstvo je namreč, da je v takozvanih deželi 2000letne kulture najmanj analfabetov ravno med "barbarskimi" Slovenci, namreč največ 4–5%.

Nesreča z granato.

16letni Josip Marušič v Vrtočah na Goriškem je prekopal velivo. Zadel je na granato, ki je eksplodirala in fanta raztrgala.

Kaj bo s profesionalnimi šolami na Goriškem?

Doslej je bilo 40 takih šol, ktere je podpirala goriška deželna uprava. Ker so pa dejelo razširali, na vse strani, je prišlo 12 takih šol pod tržaško pokrajinou in 28 pod furlanskim. Italijanska šolska oblast ni poznala takih šol, zato pa se furlanska pokrajinska uprava brani dati kako podporo profesijskim šolam na Goriškem.

Učeval kot predmet v dodatnih arah, ako to zahtevajo starši poletkom leta. V enem členu se razlagata novi zakon, kako se poitaljanjeni letos prvi razred, prihodnje leta drugi razred in tako dalej, dokler ne bo iztrebljena iz slovenske zemlje zadnja slovenska šola. Vrv se ne zadrgne naenkrat okoli vrata, temveč v ponovnih sunkih. Nobena druga država v Evropi ne pozna takega zakona proti narodnim manjšinam, pozna ga le "svobodoljubna" Italija.

Protesti proti poitaljanjenju slovenskih šol.

Iz vseh krajev Primorske prihajojo v Trst in Gorico odločni protesti slovenskih občin proti uvedbi italijanskega učnega jezika. Dosedaj so postale svoje proteste Št. Peter, Vrtojba, Rihemberg, Starije-Zapuže, Doberdol itd., brez dvomno pa bodo sledile temi vzhodom vse slovenske občine na Goriskem. Značilno je, da se v protestih priznava potreba in celo zahteva pouč italijanskega jezika, protestira pa se odločno proti italijanskemu učnemu jeziku. Naš primorski sorokali zahtevajo sami svoje najveseljše pravice ter odklanjajo vsak očitek o protidržavnem rovarjenju.

Mussolini in kraška deputacija na rimskih slavnostih.

Rimskih svečanosti povodom obletnice položa fašistov v Rimu se je udeležila tudi kraška "centurija" narodne milice z mavhinjsko godbo na čelu in pa župani iz Lokve, Mavhinj, Slišija, Berij in Gabrovec, dekan Stolfa iz Devina, cav. Mahovčič iz Sežane in Garzec iz Razdrtega. Kraški župani in veljaki so bili sprejeti tudi od Mussolinija, ki je vsem stisnil roko. Tržaška "Edinost" poroča o tem: "Ko je prišel Mussolini do dekana Stolfa, za katera je nagovoril z 20 minut trajajočim govorom. Najprej se mu je zahvalil, da je preklical krivični ukaz o dveječnosti slovenskih časopisov v Primorju, nato pa ga med drugimi tudi prosil, naj se olhrani na slovenskih solah slovenski učni jezik, italijansčina pa naj bi bila obligatni predmet." Rezultat je bil sleden: Mussolini je govornika pazno poslušal, a — nič odgovoril.

Pčig "Balkana" — zgled italijanskemu narodu.

Uredništvo lista "Il Popolo di Trieste" je zaprosilo eksceleenco Alfreda Roeca, naj izjavil svoje misli o kongresu za razmah v zvezci s tržaškim mestom. Izjava se glasi: "Trst je izhodna točka narodnega razmaha. Veličastna italijanska reakcija, ki jo je vodil Francesco Giunta in ki se je v avgustu leta 1920 povzpela do viška z zasedbo tovarn, reakcija, ki je dovedla do porusitve "Balkana", ima svoj izvor v Trstu. Zoper enkrat je dal Trst zgled italijanskemu narodu ter mu pokazal pot. Danes daje Trst znamenje gospodarskega razmaha, ki domese Italiji bogastvo in moč." Z vso pravico vprašuje tržaška "Edinost", čemu si trgovski krogli belijo glave s problemom gospodarske obnovne tržaške luke, ko je vendar eksceleenco Roeca povedal s svojo autoritativno besedo, da je poslane Giunta že v juliju 1920 s posegom tržaškega "Narodnega doma" odprt pot h gospodarskemu razmahu Trsta! O taki zaboliduvenosti res ni možno resno dalje govoriti. Pametnemu človeku zastaja sapa.

Krvav dogodek na parniku.

Na Lloydovem parniku Pilsna, ki je imel odprtosti iz Trsta v Bombar v Indiji, se je pred odhodom odigral krvav dogodek. Glavni komisar paroplovne družbe, Karel Feres, je ravno končal splošen pregled, če je na parniku vse v redu. Bil je že gotov s poslom, ko mu je glavni natakar Ivan Lah pokazal še neko novo kabino in odšel potem z njim na krov. Na vrhu stopnic se je Ferles ravnov poslavljal na Lah, ko se je nenašel pojabil tretji natakar Marijan Gruden in brez vsake besede izpalil pet strelov. Ferles in Lah sta se zgrudila vse krvavo na tla. Komisar Ferles je bil ranjen v trebul, jetra in hrbet in je kljub takojšnjem zdravniški pomoči umrl.

— Adv.

IZDELJAVALEC HARMONIK

Izdelujem harmonike kranjskega in nemškega modela. Imam tudi trgovino z musicaljami, kjer imam v zalogi vse godbene instrumente. Prodajam dobre orgulje po najnižjih cenah.

Za vas svoje blago garantiram.

JOHN WEISS

514 BENECA AVENUE BROOKLYN, N. Y.

Zagonetno, toda resnično.

Slučaj Stokes -- Fisk.

Dne 6. januarja prihodnjega leta bo ravno 52 let, ko je neizmereno razburila New York Fisk-Stokesova senzacija. Skoro polovico stoletja pa je poteklo izza dneva, ko je bil Ned Stokes, morilce, poslan za štiri leta v Sing Sing, potem ko je bil spoznan krimiv umora po trejem redu.

Prekajo meje metropole, po vsej deželi, je vzbudil velikansko senzacijo umor Jim Fiske-a, drznega in uspešnega špekulantja na Wall Streetu, ki je bil v nekem velikem hotelu iz zasede ustreljen od — "najlepšega moža v New Yorku" po dolgem in obupnem boju za posest neke lepe ženske. Ta slučaj je bil vsled svoje zanimivosti nadaljil in do slučaja Stanford White-a, katerega je ustrelil milijonar Thaw.

Štirje Newyorčani se še vedno spominjajo tega slučaja, a prizadete osebe so izgnibile v megle ni daljavi. Te osebe so Stokes, Fisk in Josie Mansfield, črnela ženska s povešnimi očmi. Današnja generacija je komaj slišala ta imena.

Celi slučaj spada le v oni čas. Človeka, kot je bil Stokes, lahko srečamo še danes. Josie Mansfield je bila ženska one vrste, katerih je bilo vedno dosti na svetu in jih je še danes. Fisk pa je spadal v svoj čas in v noben drugi. Ameriški finančniki pa so se od onega časa naprej izpremenili. Fisk je bil bahički in zapravljiv. Bil je popolnoma univen borzjanec, kateremu ni ostalo drugega, kot njegova srebrna ura, a v teku par mesecev je bil zopet na krmilu. Hotel je ustvariti takozvan "zlati corner" ter je ginal cene v višino. Naenkrat pa je ta obroč počil in cene so padle v eni minutri od 164 na 135. Ta dan so imenovali "črni petek".

Fisk je znal biti prijatelj, a tudi sovražnik. Imel je na sebi nekaj glumaškega in kričavega. Imenoval se je "Jim Jubilee Jr." ter se vozil po Central parku v New Yorku v kočiji s štirimi črnimi v livrejah ter s tremi pari belih in črnih konj. Igral se je z milijoni, imel svojo jahto, na kateri je nosil sijajno zlato uniformo namičnjega admirala. Bil je tudi polkovnik milice ter impresario. Bil je znan po vsej deželi.

Imenovali so ga "princ Erie". Kot impresario je spravljal na oder francoske opere in Shakespearjeve. S svojim kapelnikom se je nekoč stepel pri skušnji. Kupil je tri gledališča ter hotel v prizoritvi novo igro, imenovanovo "dvanajst skušnjav." Deveti milični polk v New Yorku ga je izvolil svojim polkovnikom in nato je povabil celo polk k predstavi v svoje gledališče. Rekel je tudi, da bo srušil predsednika Granta v nos radi stališča, katero je zavzel zvezna vlada napram njegovemu — "zlatemu cornerju".

To je bil Jim Fisk, senzacija svojega časa.

* * *

Takrat je bil stari Daniel Drew velika sila na Wall Streetu. Bil je manipulator Erie železnic ter lastniki neke parobrodne družbe, ki je imela svoje parnike v newyorskem zalivu. Fisk je čul o nekem kupecu ter aranžiral prodajo parobrodne družbe. Nova tvrdka Fisk & Belten je postala znana kot posredovalnica za Dreuwa. Spomladi leta 1866., je bil Fisk zoper milijonar, čeprav je pogosto pričel teden z milijonom ter bil v soboto brez sredstev. S pomočjo Dreuwa, ki je vodil "medvede" na lani, je postal oktobra 1868. eden izmed ravnateljev Erie železnic. Volitev je predstavljala trikraten boj, ki je bil odločen šele v zadnjem trenutku. Kornelij Vanderbilt je bil voditelj prve stranke, Drew voditelj druge stranke in neki slammat mož voditelj tretje stranke. Med izvajenimi sta bila John Gould in pa Fisk.

Fisk je bil zopet na površju. V naslednjem letu je bil stvorjen "pool", z Drewom kot središčem. Cele tedne so omahovale akcije semintja, kajti Drew je na skrivnem prodajal. Nato pa je storil Vanderbilt, ki je sklenil polastiti se Erie železnic, nadaljni "pool" a brez Drewa. Sledila je cela povodenj ustavnih povelj. Vanderbilt je izposloval tako povelje, ki je odstavilo Drewa z mesta zakladničarja in ravnatelja. Drew pa je imel akcije, ki so bile namenjene za obveznice. Te je vrgel na trg. Tekom teh špekulacij ter bojev med špekulantmi, je zaslužil Fisk kakih deset milijonov.

Helen Josephine Mansfield se je znala igrati z moškimi sreči že v starosti šestnajstih let. Ko je bila v svoji oblačini sobi v gledališču v Syracuse, je naprosila neko prijateljevo, naj jo predstavi Fisku. Bila je zelo mlada stvarica v San Franciscu, ko je prišel Fisk leta 1864, prvikrat v New York, kjer so mu na Wall Streetu odvzeli zadnji cent. Tri leta pozneje pa je obvladal vse. Bil je pristen proti Državljanski vojni. Noben trik trgovsko-vojnih špekulacij mu ni bil tuj.

Fisk je bil rojen leta 1834, v Burlingtonu, Vt., a je zrastel v Brattleboro. Njegov oče je bil krošnjar, ki se je vozil na krog s svojim vozom ter tržil z vsem, od sivanke pa do svilene oblike. — Kot mlad dečko je bil Jim svoj lastni mož ter kmalu daleč nadaljnjega očeta v trgovini. Ni trajalo dolgo, in postal je načelnik tvrdke, njegov oče pa pličan uslužbenec. Mladi Fisk je razširil poto, naročil voz ter vzel v službo več nadaljnih ljudi. On pa se je vozil s štirimi konji, na bogato okrašenem vozu ter se tako elegantno oblačil, da so postali ljudje nanj pozorni. V soboto so moralni vsi vozoviti stestati na konferenco prodajalev. Kmalu je pričel na debelo prodajati različno blago trgovcem po deželi. Leta 1860, je postal prodajalec pri neki tvrdki v Bostonu. Po šestih mesecih pa je bil odpuščen. — Dajte mi le šest mesecev časa, — je prosil, in dobil jih je. Po šestih mesecih je le malo manjkalo, da ni postal solastnik tvrdke.

Izbruhnila je Državljanska vojna in Fisk je iztuhal strategijo za svojo tvrdko. Napotil je neko žensko, da mu odstopi kontrakt, v vlado. Tvrdka je imela veliko zalogo odev. Fisk je šel v Washington ter prodal vso zalogo za trikrat tako visoko ceno. S seboj nazaj v Boston je tudi prinesel kontrakt za milijon dolarjev. — Kupoval je bombaž v južnih državah. Izvedel je, da žele v New Yorku neke vrste blaga, katero je znala izdelovati le ena sama tvrdka. Kupil je tvornico. Pol ure pozneje je ponudila konkurenca prodajalcem pettisoč dolarjev več, a Fisk je že imel v svojih rokah prodajni dokument. To je bil njegov prvi "corner". Tvrda v Bostonu se je lotila tvorniškega izdelovanja in Fisk je postal solastnik podjetja.

Ko je prišel konec vojne, so za izplačali delničarji s \$64.000. Ta svota je predstavljala del denarja, katerega je izgubil pri svojem prvem poskusu na Wall Streetu. Otvoril je urad na Broad Streetu, kupoval drzno in čez par mesecev se je vrnil v Boston s svojim ročnim kovčem in srebrno ure. Ko pa se je vrnil leta 1864, v New York, je vedel, kako je treba voditi take posle.

* * *

Takrat je bil stari Daniel Drew velika sila na Wall Streetu. Bil je manipulator Erie železnic ter lastniki neke parobrodne družbe, ki je imela svoje parnike v newyorskem zalivu. Fisk je čul o nekem kupecu ter aranžiral prodajo parobrodne družbe. Nova tvrdka Fisk & Belten je postala znana kot posredovalnica za Dreuwa. — Spomladi leta 1866., je bil Fisk zoper milijonar, čeprav je pogosto pričel teden z milijonom ter bil v soboto brez sredstev. S pomočjo Dreuwa, ki je vodil "medvede" na lani, je postal oktobra 1868. eden izmed ravnateljev Erie železnic. Volitev je predstavljala trikraten boj, ki je bil odločen šele v zadnjem trenutku. Kornelij Vanderbilt je bil voditelj prve stranke, Drew voditelj druge stranke in neki slammat mož voditelj tretje stranke. Med izvajenimi sta bila John Gould in pa Fisk.

Fisk je bil zopet na površju. V naslednjem letu je bil stvorjen "pool", z Drewom kot središčem. Cele tedne so omahovale akcije semintja, kajti Drew je na skrivnem prodajal. Nato pa je storil Vanderbilt, ki je sklenil polastiti se Erie železnic, nadaljni "pool" a brez Drewa. Sledila je cela povodenj ustavnih povelj. Vanderbilt je izposloval tako povelje, ki je odstavilo Drewa z mesta zakladničarja in ravnatelja. Drew pa je imel akcije, ki so bile namenjene za obveznice. Te je vrgel na trg. Tekom teh špekulacij ter bojev med špekulantmi, je zaslužil Fisk kakih deset milijonov.

(Nadajevanje na 6. strani.)

Knjigarna "Glas Naroda"

(Slovenic Publishing Company)

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt St., New York

Molitveniki:

Duša popolna 1
Marija Varhinja:
v platno vezano 70
v usnje vezano 150
Rajski glasovi:
v platno vezano 70
v usnje vezano 130
v fine usnje vezano 180
v usnje vezano 130
Skrbi za dušo:
v platno vezano 80
v usnje vezano 165
v fine usnje vezano 180
Sveti Ura:
v platno vezano, z debelimi črkami 100
v usnje vezano 160
v najfinnejše usnje vezano 180

ANGLEŠKI MOLITVENIKI:

(ZA MLADINO.)
Child's Prayerbook:
v barvaste platnine vezano 30
Child's Prayerbook:
v belo kost vezano 110
Key of Heaven:
v usnje vezano 70
Key of Heaven:
v najfinnejše usnje vezano 120
(ZA ODRASLE.)
Key of Heaven:
v fino usnje vezano 150
Catholic Pocket Manual:
v fino usnje vezano 130
Ave Maria:
v fino usnje vezano 140

Poučne knjige:

Abecednik slovenski:
broširano 30
trdo vezano 50
Anglo-slovenski slovar
(Dr. Kern) 5.00
Anglo-slovenski slovar
Angelika služba ali nauk kako naj se k sv. maši streže 10
tomni živinodravni 125
Dva sestavljeni pless: Četvorka in beseda pisano in narisano 35
ovedoreja 75
ugodstvija. Zemljeplinski pregled 125
kublenna knjiga ali hitri računar za trgovce z lesom 100
Knjiga o lepem vedenju, Trdo vezano 100
Kako se postane ameriški državjan 125
Knjiga o dostenju in vedenju 50
Kočka postanemo stari 40
Milekarstvo s criticami za živilnoroje 75
Nemško angleški tolmač 60
Največji spisovnik ljubljenskih plesov 80
Nemščina brez nitičja ..... 1. del 56
2. del 56
Pravila za oljko 65
Perotinjar:
1. letnik 60
2. letnik 60
3. letnik 60
Tradicionalni računari Ročni slov.angl. in angl-slov. slovar 70
Sloveno-angloški slovnik, s slovarjem, trdo vezana 150
Svetlo pismo stare in nove zvezne, vsebuje 1940 strani 3.00
Splošno knjigovedstvo. 1 in 2 del \$2.50
Slovensko-italijanski in Ital.-slov. slovar 1.00
Srbska začetnica za Slovence 10
'lovensko-nemški in nemško-slovenski slovar 50
Slovenska Narodna mladina 1
Spretna kuharica, trdo vezana 150
Slovenska kuharica 700
Ljubni čebelar 150
Osislni knjižnica 50
Veliki slovenski spisovni razniki raznici plesam, trdo vezano 150
Veliki vseved 1.00
Zbirka domaćih zdravil kakor jih rabi slov. narod 75
zdrobe sv. plesa 50
Zgodovina Šeber. Hrvatev in Slovencev 1. svezek 65
2. svezek 55

Razne povesti in romani:

Amerika in Amerikanec, trd. vez. 4.00
Andrej Hofer 50
Jenčica vedeževalka 25
Seligraski Biser 25
Durke in porednosti 40
Seli rojaki, trdo vezano 100
Soy, roman, trdo vezano 75
Božja pot na Šmarne Gore 50
Halkanska Turška vojška 50
Čarovnica starega grada 50
Cvetke 25
Ivanova osveta 25
Kaj je zlate 50
Vesna Horogradska 50
Doli z orojem 50
Devica Orlešanka 50
Imen in svet. Letnik 1908 ..... 2.00
Dobrovi Boj 50
Elizabeta 35
Jan Baron Treak 25

Narodilom je pridobliti denar, bodisi v gofurni, Money Order ali poštne znamke po 1 ali 2 centi. Če pedljete gofurno, rekomendirajte plesme.

Nra Diavolo ..... 50 Gordovnik (2 svezka) ..... 120 Grešnik Lenard. (Ivan Cankar) ..... 75 Gočevski katekizem ..... 25 Gruda umira ..... 50 Hrdinka ..... 70 Humoreske, Groteske in Satire ..... 35 Iz dobe pumta in bojev ..... 50 Iz zapeški globeli ..... 150 Igralci, roman, spomini mladeniča ..... 90 Jos. Jurčič spisi: zv. Cvet in sad. Hči mestnega sodnika Broširanu ..... 75 Trdo vezano ..... 100 zv. Sosedov sin. Sin kmethega cesarja itd. Broširano ..... 75 Trdo vezano ..... 100 zv. Dr. Zober, roman. Tugomir, tragedija v 5. dejanjih. 100

zv. Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Genovefa 40
Sosedov sin, (Jurčič) 30
Stezosledec 30
Sisto Sesto, povest iz Abrucev veta nad 25

štri povesti: Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Sveti Jurčič z Nagin beseda: Tujeva osmeta: Gospod Grahr; List Papirja

Na Bledu.

Povest. — Spisal Rado Murnik.

(Nadaljevanje.)

morava kaznit! Takej upaziriva veseloigro!"

"Ako nam pa zameri?"

"Tak ni. Nič se ne boj! Odgovorni režiser sem jaz! Blizajo se Jarnik in Kvapil. Stopi, stopi tja, kaj za oleander!"

Ustregel sam Janku.

"Kako se pa že kaj imaš, doktor?" je vprašal Jarnik radostno.

"Hvala! Prav dobro! Le nekaj se mi zdele, da se mi včasih čudno muža.

Zastavljen sem ugibal, kaj ima hudo-

muški gospod za bregom. Zabaval

sem se z Ovnovimi.

Nenadoma pa je kanila v sladko kupo mojega veselja, kaj, kaj grenačka kaplja — pred mano je stal visoko vzrasel in krepek mož, že malo osivel, vendar že brez plče — moj dunajski ravnatelj,

gospod Václav Kvapil!

O jerum!

"Dober večer, gospod visji oficjal!" me je blagovolil ogovoriti z ironičnim nasmehom. "Vi s svojo izpahnjenjo noge pa res ne plešete slabu!"

O jerum, jerum!

"Klanjam se, gospod ravnatelj!" sem izpregovoril malo hriavo. Same narobe misli so mi rojile po glavi. Želel sem si, da bi se odpel parket pod mano ali pa pod ravnateljem!

"Čestitam vam, da ste okrevali takto naglo!" je dejal sarkastično in se obrnil k staremu Jarniku in Olgi, ki sta prihajala proti nami.

"O-o seryns, stari prijatelj!" je viknili moj bodoči last. "Ali s vendor prišel? Prejel sem tvoje pismo in te pričakovam že davi. Kako sem vesel, da te spet vidim!"

Porabil sem priliko in se zopet zasukal z Olgo. Povedal sem ji, kaj me tare.

Komaj sva nehala plesati, je bil že gospod Jarnik pri naju in se veselil moje zadrege: "Lepo ste opečali svoje dunajske gospode. Kapa kosmat! Natvezli ste jem, da ste si izpahnili noge, pa plešete kot veter! Kaj bo pa zdaj?"

"Ali, papa, gospod Kvapil je tako ljubezni!"

"Nocej pač, ljubica moja, toda jutri bo druga!"

Olga ga je prijela za roko in prosila: "Gospod Kvapil je vendor tvoj prijatelj. Razloži mu to!"

"A, kaj še! Ne vtikam se v tuje stvari."

"Pojdem pa jaz sama —"

"Bog ne daj! Kvapil ne mama, da bi se kdo mešal v njegove posle, najmanj pa ženska!"

Doktor Jurinač je odvedel Olgo

med plesalec, Jarnik me je pa pičil:

"Želeni vam mnogo zabave, gospodine!" Kako je mož užival ob mojih troških!

Stopil sem iz plesne dvorane. Vse mi je bilo zoprino, vse, godba, ples, hrna, sneh, ves veseljeni šum in dirindaj. Zastavljen sem poizkušal premagati briško otožnost...

"I kaj se pa ti knjaš?" se mi je smejal doktor Zalokar, ko sva se seščala že nekaj časa v zdraviliški restavraciji. "Lej ga, ali ali se vesel ženin tako drži! Duša, kaj pa poreče tvoja nevesta? Vrskaj, ukaj, poj! Pojdija na šampus!"

"Prav nič se mi ne ljubi", sem odvrnil in mu povedal, kako hudo sem pogorel; on pa se mi je le smejel.

"Janko, stvar je menim da dovolj resna!"

"Resna! Beži, beži! Ne zameri mi — ali svojega bodočega lasta, bi moral vendor malo bolje poznati! Nekoliko prej sem nehotoma slišal, kako sta se pogovarjala Jarnik in Kvapil. Tvoj dunajski načelnik je dejal: "Torej tvoj bodoči zet! Čestitam! Kalam je simpatičen človek in dober uradnik. Jako zadovoljen sem z njim in prav od sreca mu privočim podaljšanje dopusta, saj je večkrat tudi on prostovoljno nadomeščal tovarše v službi!" Hbdovni Jarnik pa je rekel: "Malo naj le še gaga fant v skrbih. Radoveden sem, kako se bo vedel..." Kvapil pa je dejal: "Torej te že vedno veseli, ako moreš spraviti koga v zadrug..."

Oddahnil sem se globoko in stisnil Janku roko. Sedaj mi je bilo jasno, zakaj se je bil Jarnik malo takso veselo.

"Vidis, Igor, tvoj bodoči last se kmalu bo spet tukaj. Kajor kaže,

kaj ne mara poboljšati. Zato ga se nam obeta popoln uspeh!"

ZANIMIVI IN KORISTNI PODATKI

(Foreign Language Information Service, — Jugoslav Bureau.)

NARODNA KONFERENCA PROTI NEPISMENOSTI.

Department of Interior naznamo, da se bo v Washingtonu od 11. do 14. januarja vršila narodna konferenca, katera svrha je pripraviti praktične metode za odpravo nepismenosti med odraslimi skoraj pet milijonov odraslih moških in žensk priznalo, da ne zmože čitati in pisati. Ako jih je mogoče nagovoriti na to, da si prisrbijo to znanje, dobijo v svoje roke ključ, ki jim odpre vrata vsemu znanju, včasih glasbo, literaturo, znanost, odkritja in iznajdbe, modrost vseh vekov in vseh narodov, in postanejo sposobni za boljšo vdeležitev na ljudovladi.

Upa se, da se bodo iz te konference izčimile posebne organizacije sodelovanjem interesiranih činiteljev, katere se bodo prizadevale za brzo odpravo analfabetizma. Kmalu bo izdan program in dnevni red te važne konference.

OTROŠKA OSKRBA V KINEMATOGRAFU.

Federalni otroški urad je pred kratkim dal izgotoviti film v dveh delih, naslovjen "Well Born" (Dobro rojen). Svrha tega filma je, da nazorno prikazuje vprašanje predporodne oskrbe v enostavnih, prepričevalnih in zabavnih oblikah.

Slika je ustavljena tako, da mora vzbudit zanimanje in pozornost vsake matere, naj živi v mestu ali na deželi. Gre za povesni dveh mladih zakonskih parov, ki izvejo, da je treba posebne pažnje na strani matere pred porodom; nazorno je prikazano, v čem obstoji ta posebna pažnja. Prihodnja mati radostno se ravna počes se je naučila od klinike, zdravnika in okrajne bolničarke.

Film je bil prvič prikazan v Washingtonu pred zbranimi rav-

nati državnih oddelkov za otroško oskrbo in je bil splošno pohvaljen. Nekateri manjši popravki so bili uvedeni v zmislu izraženih kritik. Na to je bil film izdan na širše občinstvo z odobrenjem federalnega otroškega urada.

Predstavljanje slike traja nekaj manj kot pol ure.

Igranje je dobro in inteligentno in tehnična stran filma je nenevadno dobra.

Otroški urad bo dajal ta film v najem raznim priznanim organizacijam in državnim zdravstvenim oblastim. Ne plačuje se nikakar najemnina, pač pa mora izpoljevatev plačati prevozino. Organizacije, ki želijo kupiti ta film, lahko vprašajo Children's Bureau za ceno in druge informacije.

Arterioskleroză ozdravljiva

Arterioskleroză je, kakor znamo, bolezen, ki se loteva največ odraslih oseb. Žile starejših ljudi zavapnene in človek začne pred časom hirati in pešati. Do sedaj so se ljudje proti tej bolezni borili na različne načine, toda vselej s pletili uspehi.

Izum profesorja Mlađevskega je neke vrste serum, obstojec iz ekstrakta etvetilne družine droseracej. Izumitelj je delj časa delal poskuse na bolnikih in vselej dobral, da je njegovo sredstvo zanesljivo uspešno. Zdravilo se uporablja v obliki pijače. Že po nekolikratni uporabi medikamenta se pacient počuti bolje. Delovanje sreča postane znatno lažje. Izumitelj je krstil svoj izum z imenom "Sklerosirup Mariatherma".

Zanimivo je vedeti, kako je pro-

fesor Mlađevski odkril to zdravilo. Približno pred letom dni je

čutil v nekem časopisu poročilo o

vbrizgavanju kremenčeve kislinske pri tuberkulozih bolnikih, ki trpi obenem na zavapnjenu žil.

Vest, da se taki bolniki po uporu-

bri kremenčeve kislinske počutijo

bolje, ga je navdala z željo, da

preiskusi to sredstvo na izrečnih arteriosklerotikih. Piskusi so bili uspešni. Profesor je v praktični

razvajen.

Ona se je skrila v gardrobi, jaz pa sem se oditihotaplil v Jankovo stanovanje in se preoblekl in preobrazil po doktorjevem receptu.

"Dobro, zdaj te ne spozna živ krest!" mi je dejal Janko, ko sem se vrnil v restoran. "Poglej, tamle na vrtu se hladita pri buteljki restavraciji. 'Lej ga, ali ali se vesel ženin tako drži! Duša, kaj pa poreče tvoja nevesta? Vrskaj, ukaj, poj! Pojdija na šampus!"

"Prav nič se mi ne ljubi", sem odvrnil in mu povedal, kako hudo sem pogorel; on pa se mi je le smejel.

"Janko, stvar je menim da do-

volj resna!"

"Resna! Beži, beži! Ne zameri mi — ali svojega bodočega lasta, bi moral vendor malo bolje po-

znavati! Nekoliko prej sem nehotoma slišal, kako sta se pogovarjala Jarnik in Kvapil. Tvoj dunajski načelnik je dejal: "Torej tvoj bodoči zet! Čestitam! Kalam je sim-

patičen človek in dober uradnik. Jako zadovoljen sem z njim in prav od sreca mu privočim podaljšanje dopusta, saj je večkrat tudi on prostovoljno nadomeščal tovar-

slo v službi!" Hbdovni Jarnik pa je rekel: "Malo naj le še gaga

fant v skrbih. Radoveden sem, kako se bo vedel..." Kvapil pa je dejal: "Torej te že vedno veseli, ako moreš spraviti koga v zadrug..."

Stopil sem iz plesne dvorane. Vse mi je bilo zoprino, vse, godba, ples, hrna, sneh, ves veseljeni šum in dirindaj. Zastavljen sem poizkušal premagati briško otožnost...

"I kaj se pa ti knjaš?" se mi je smejal doktor Zalokar, ko sva se seščala že nekaj časa v zdraviliški restavraciji. "Lej ga, ali ali se vesel ženin tako drži! Duša, kaj pa poreče tvoja nevesta? Vrskaj, ukaj, poj! Pojdija na šampus!"

"Prav nič se mi ne ljubi", sem odvrnil in mu povedal, kako hudo sem pogorel; on pa se mi je le smejel.

"Janko, stvar je menim da do-

volj resna!"

"Resna! Beži, beži! Ne zameri mi — ali svojega bodočega lasta, bi moral vendor malo bolje po-

znavati! Nekoliko prej sem nehotoma slišal, kako sta se pogovarjala Jarnik in Kvapil. Tvoj dunajski načelnik je dejal: "Torej tvoj bodoči zet! Čestitam! Kalam je sim-

patičen človek in dober uradnik. Jako zadovoljen sem z njim in prav od sreca mu privočim podaljšanje dopusta, saj je večkrat tudi on prostovoljno nadomeščal tovar-

slo v službi!" Hbdovni Jarnik pa je rekel: "Malo naj le še gaga

fant v skrbih. Radoveden sem, kako se bo vedel..." Kvapil pa je dejal: "Torej te že vedno veseli, ako moreš spraviti koga v zadrug..."

Stopil sem iz plesne dvorane. Vse mi je bilo zoprino, vse, godba, ples, hrna, sneh, ves veseljeni šum in dirindaj. Zastavljen sem poizkušal premagati briško otožnost...

"I kaj se pa ti knjaš?" se mi je smejal doktor Zalokar, ko sva se seščala že nekaj časa v zdraviliški restavraciji. "Lej ga, ali ali se vesel ženin tako drži! Duša, kaj pa poreče tvoja nevesta? Vrskaj, ukaj, poj! Pojdija na šampus!"

"Prav nič se mi ne ljubi", sem odvrnil in mu povedal, kako hudo sem pogorel; on pa se mi je le smejel.

"Janko, stvar je menim da do-

volj resna!"

"Resna! Beži, beži! Ne zameri mi — ali svojega bodočega lasta, bi moral vendor malo bolje po-

znavati! Nekoliko prej sem nehotoma slišal, kako sta se pogovarjala Jarnik in Kvapil. Tvoj dunajski načelnik je dejal: "Torej tvoj bodoči zet! Čestitam! Kalam je sim-

patičen človek in dober uradnik. Jako zadovoljen sem z njim in prav od sreca mu privočim podaljšanje dopusta, saj je večkrat tudi on prostovoljno nadomeščal tovar-

slo v službi!" Hbdovni Jarnik pa je rekel: "Malo naj le še gaga

fant v skrbih. Radoveden sem, kako se bo vedel..." Kvapil pa je dejal: "Torej te že vedno veseli, ako moreš spraviti koga v zadrug..."

Stopil sem iz plesne dvorane. Vse mi je bilo zoprino, vse, godba, ples, hrna, sneh, ves veseljeni šum in dirindaj. Zastavljen sem poizkušal premagati briško otožnost...

"I kaj se pa ti knjaš?" se mi je smejal doktor Zalokar, ko sva se seščala že nekaj časa v zdraviliški restavraciji. "Lej ga, ali ali se vesel ženin tako drži! Duša, kaj pa poreče tvoja nevesta? Vrskaj, ukaj, poj! Pojdija na šampus!"

"Prav nič se mi ne ljubi", sem odvrnil in mu povedal, kako hudo sem pogorel; on pa se mi je le smejel.

"Janko, stvar je menim da do-

volj resna!"

MARIJINA POVEST

Spisal JEAN RAMEAU.

Za "Glas Naroda" priredil J. T.

16

(Nadaljevanje.)

To razkritje jo je strašno presenetilo.
— Ali mi hočete posoditi ono sliko?
— Katero?
— Tisto, katero ste mi najprej pokazali.
Katarina ji je dovolila, da jo je vzela seboj. Ko je šla po stopnicah, jo je tiso pritiskala na sreco.

Uro pozneje se je izprehajala s Ciprijanom pred hišo. Nenadoma je segla v nedrje ter mu pokazala sliko rekoč:

— Ali poznate tega fanta?
— Seveda ga poznam.
— Kdo pa je?
— I, moj brat.

— Res vaš brat? Kdo pa je oni, ki ima postranki klobuk?
Oba sta umolknili.

Marija je namršila obrvi.

Ciprijan je bil v veliki zadregi. Nestrpno je grizel konec svojih črnih brčic.

Marija je obstala ter vprašala z zamolklim glasom:

— Ali imate kaj dober spomin?
— Spomin pa še precej dober — je odvrnil Ciprijan predzrno.
— Ali se spominjate tistega večera, ko sem bila na travniku?
— Seveda se ga spominjam. Saj sem vam vendar že stokrat povedal.

— Sedaj mi pa samo enkrat povejte: ali je bil tistega večera, ko so nakladali seno, tudi vaš brat na travniku?

— Kdo? Jernej?
— Da, Jernej! Ali se spominjate, če je bil tudi Jernej tam?
— Hm, dolgo je že tega.

— Ali ni nakladal drugega voza, ki je stal sredi travnika?
— Toda, draga Marija, to je vendar brez pomena za vas.

— Jaz pa mislim, da je to pomembno.

— No, če je, pa je.

Njuna pogleda sta se srečala.

Marija je vtretpetala, kajti zdele se ji je, da je v pogledu svojega zaročence opazila nekaj skrivnostnega, nekaj zlobnega. Nekaj, kar jo je navdalo s strahom. S tresočim glasom je nadojivala:

— Prosim vas, Ciprijan, spomnite se. Prosim vas, spomnite se na katerem voznu je bil vaš brat? Ali ni bil na tistem?

— Na katerem? — je vprašal in pogledal v tla.

Ona mu pa ni hotela razodeti. Smrtno je prebledela.

— Kaj vam je? — jo je vprašal ter jo prikel za roko.

— Nič — je zamrimala.

— Nekaj še mora biti.

— Nič. Samo čudna misel mi je šinila skozi možgane. Mrzlo je, pojediva proti domu.

Marija mu je iztrgala roko ter segla v nedrje ter pritisnila sliko na sreco. Prsti, ki so se oklepali njenega najdražjega spomina, se se tresli, kot se tresajo prsti zločince.

Ciprijan je mahoma vse vedel. Njegova nevesta je omahovala Gleda svoje preteklosti ni bila na jasnom. Ni vedela, v koga se je zaljubila: v njega ali Jernej?

Onega, v katerega se je bila zaljubila na travniku, pa še vedno ljubi.

Bog ve, kaj sta imela z Jernejem? Nekaj izvanrednega je moral biti, da še sedaj, po tolikih letih, ni pozabil tistega večera.

Ciprijan je kar divjal same jeze.

Brez dvoma je Marija zamenjala oba brata. Zaljubljena je bila v Jerneja, in ko je po treh letih videla Ciprijana, je mislila, da stoji Jernej pred njo.

Strašna ljubosumnost mu je začela razkrnjati sreco.

— Ti Jernej, o ti prokleti Jernej!

Sklenil je povspetki zakon. Toda Marija! Kaj, če bo Marija uganjala kakih neumnosti.

Ponižno, kot ovea ponižno, jo je vprašal nekoga dne:

— Zakaj bi pa čakala do spomlad, moja ljuba priateljica? Dospomlad je še dolgo. Ali me še ne ljubite toliko, da bi lahko postala moja žena?

Mlada nevesta ga je pa čudno pogledala.

— Meni bi bilo vseeno, če bi bila poroka že pred Velikonočjo — je odvrnila. — Toda ni mogoče. — Ni mogoče, pa amen. Treba je še tegu in onega. In če ne bom uredila vseh zadev do Velikonoči, stava vam, da boste tudi do Binkoštih čakali name.

— Seveda, če bi bilo samo zastran mene — je odvrnil Ciprijan.

— Saj vendar veste, da je treba še hišo popraviti.

— Seveda. To bo kmalu. Moj oče in polir sta napravila že vse načrte.

— Ali mislite, da bo do Binkoštih že vse narejeno?

— Mora biti.

— Ni mogoče. Boste videli, da bova morala čakati do jeseni, ali pa še dalje.

Ciprijan jo je pogledal ter opazil na njenem snežnobelem čeh temno gubo. To mu je bilo znamenje, naj ne govoriti več o tem.

V sreči ga je zaboldil, kajti uverjen je bilo, da hoče Marija za vlačevati poroko. In tako čudno se je obnasašala, da se je prikel z bat.

Istega dne je tudi nehala balo šivati. Stara mati jo je silila in silila, pa ni vse skupaj nič pomagalo.

Bilo je že februarja, in nevesti se ni nikamor mudilo. Ciprijan jo je hotel že parkrat vprašati, če je že dobila svoj krstni list iz Parija, pa mu je vedno ostalo vprašanje na jeziku.

Natihem se je jezik in preklinjal brata.

— Kaj ta kmečki butec, ki jecija, mesto da bi govoril, ta butec več zaleže pri Mariji kot on, ki je dovršil mestne sole. Marija mora, drugače ne more biti.

Vse je storil, da bi se ji prikupil. Pa nič in nič. Ona ni niti opazila, če je kaj novega nataknul nase.

Marija je bila vrnila sliko Katarini, katera jo je postavila na staro mestno na omare.

Kadar koli je bila pa Marija v tisti sobi se je zazrila v sliko. Ob takih prilikah ni izraz njenega obraza ničesar dobrege pomenjal za Ciprijana.

Nekega večera je stopil Ciprijan v Katarini. Kot otrok jo je vprašal, če ve zagotovo, da je tista slika Jernejeva slika.

— Seveda — je odvrnila. — Kdo drugi bi pa bil kot on?

— Tisto sem jaz, mati.

(Dajte prihodnjie.)

Slučaj Stokes -- Fisk.

(Nadaljevanje s. 4 strani.)

Neki sodnik je nato odredil aretacijo vseh ravnateljev Erie železnice radi omalovaževanja sodišča. Ravnatelji pa so se presečili v Jersey City, napravili iz Erie Jersey korporacijo ter držali Fort Taylor s stražami ter vsem, kar spada k stvari. Govorilo se je takrat, da je razpisal Vanderbilt petdesetisoč dolarjev nagrade za Fiska in Drewa. Fisk pa je prišel nekega večera v New York, pohotel tam v Albany ter dal tam sprejeti postavo, ki je proglašena za postavno vse, kar je storil on. Končno pa je bil sklenjen mir. — Gould in on sta obdržala železnico.

Fort Taylor je bil hotel. Dokler je se mudil Fisk tam, se je nahajala v hotelu tudi Josie Mansfield. Sodeč po njenih slikah, si moremo komaj predstavljati, da je mogla izvajati tako moč nad moški. Takrat je bila stara nekaj nad dvajset let, visoka, a korpulentna, s posebnimi očmi, nizko počesanimi črnimi lasmi ter mogočnim nosom. Bila je ločena žena. Fisk je kupil neko hišo na 23. cesti ter jo podaril Josie Mansfield. Tam se je tudi skrival, ko se je vrnila preiskava radi "zlatega cornera."

Fisk sam je privadel Stokesa v dotedno hišo na večerjo. Stokes je bil sedem let mlajši od njega. Bil je velik, atlet ter imel črne lase. Josie je priznala, da je najlepši mož v New Yorku. Tekom celega leta je prihajal Stokes pogost v dotedno hišo, — kadar ni bilo Fiskova doma, je Josie obvestila Stokesa, in ta je prišel k njej. Nato pa je vrgel Fisk oba iz hiše, kateri je bil podaril in v kateri je igral karte s svojimi tovarši. Ona je dobila vse dobičke teh iger, — pogosto na tisoče v enem večeru. Sedaj pa se je Josie norčevala iz Fiska in tudi Stokes se mu je smejal.

Fisk, ki je bil strah Wall Srteeta, pa je bil človek, ki je vladal s pomočjo ustavnih povelj ter je predpisoval sodnikom in zakonodajam, kaj naj store. Neki urednik iz Nove Anglije, ki ga je kritiziral, je bil aretiran, ko je obiskal New York, in Fisk je objavil izjavo, v kateri je pojasnil, zakaj ga je dal aretirati in zapreti. Začnili jivo postopanje ženske je žalilo njega in njegov ponos.

Januarja leta 1871., je bil aretiran Stokes v Hofman House, oboljen, da je poneveril akecie neke družbe za rafiniranje olja, v kateri je bil uradnik in ki je bila last njegove družine. Stokesovi prijatelji so zapretili Fisku, da bodo bjavili pisma, katera je poslal Josie Mansfield. Stokes je nato tožil Fiska za \$200.000 odškodnine radi opravljanja in isto je storila Josie Mansfield, ki je zatevala \$50.000. V jutru dneva, ko je bil Fisk ustreljen, se je razpravljal o teh slučajih v sodišču v Yorkvillu. Stokes je izgubil.

Fisk je dobil svoja pisma nazaj s posredovanjem nekega prijatelja. Stokes je plačal nekako — \$250.000 odškodnine za izgubo na borzi, aretacijo ter odvetnike.

Stokes pa je izdal denar v treh mesecih. On in Josie nista imela nicesar več kot hišo na 24. cesti; hči Številnih škandalov.

Nato pa je izvedel Stokes, da je napotil Fisk velepotoro, da je dvignila proti njemu obtožbo radi izsiljevanja. Eno uro predno je ustrelil Fisk, je izvedel, da je bilo izdano proti njemu zaporno povejje.

Jim Fisk se je odpeljal v veliki novi hotel, da obišče tam nekaj želenko ter njeni dve hčerki. Sledil mu je zaprt voz. Iz tega voza je skočil neki človek ter pohitel naprej, ko je bil za nekaj časa ustavljen predmet. Fisk je šel po nekih majhnih stopnicah navzgor. Stokes je čakal nanj. Ko je bil Fisk le še pet korakov od njega, je Fisk ustrelil.

Prvi zdravnik, ki je dosegel na mesto, je načel Fiska goloreka, ko je bodi gor in dol pod svetilnikom ali lesetenem nk spalne sobe. Stokes, katerega so prijeli, ko je hotel uiti skozi brivnico hotela, je bil konfrontiran s Fiskom, ki je sposnal v njem napalca.

ROYAL MAIL

Pooblaščena parobredna cesta od jugoslovanske vlade
Neposredna služba med New Yorkom in Hamburgom
Cherbourgom in Southamptonom
"OHIO" "ORCA" "ORDINA"

Ta parobriki so v vseh održi novi in moderni. Prijeljibjeni so prekocenškim ter so stavni vased svojih pravnih naprav, izborne službe, in kar je najboljše vased udobnosti.

Uradni strežnik nosijo na belli polegne mize dobre, okusne in zadostne hrane. Posebna pozornost je posvečena senčkanju in otrokom.

Za podrobnejšo vprašanje agenta v vsem mestu ali pa pri:

ROYAL MAIL STEAM PACKET COMPANY

26 BROADWAY NEW YORK, N. Y.

ohraniti čisto ime svojega prijatelja Fiska.

V prvem procesu se niso mogli zediniti porotniki, v drugem se je navedlo kot zagovor samoobrambo ter upravičen uboj. Oče Stokesa je izdal celo premoženje v obrambi svojega sina. Končni boj se je zavrl med zdravniškimi izvedenci. Trdilo se je, da ni bila rama absolutno smrtna in da ni povzročila smrt vnetje trebušne mrene v tudi ne strahu pred smrtno, temveč opij, katerega so dali zdravnik ranjenem. Tretji proces se je končal z obsodbo Stokesa na 4 leta.

Josie Mansfield je tožila za začuščino Fiska na temelju menije, ki pa so bile baje ponarejene. — Pojne se je preselila v Pariz ter živel tam v zelo udobnih razmerah.

DR. LORENZ

642 Penn Ave., PITTSBURGH, PA.

EDINI SLOVENSKI GOVORENI ZDRAVNIK

SPECIALIST BOŠKIN BOLEZNIM.

Moja stroka je zdravljivanje akutnih in kroničnih bolezni. Jasnam da zdravim nad 23 let in imam skrbni v vseh bolničnih in zdravniških zavodih, zlasti v slovenskih, zato vse moje populacije razumem in uporabim v zdravljivanju. Skrbim 23 let za moje pacientje, ki so vse do 80 let in nekaj bolj. Ne obdelava, ampak pridite obiskovati.

Na obisku obdelava, ampak pridite obiskov